

Sovjetsko osvajanje Evrope zbujajo pozornost v Washingtonu

Naznanilo o formiranju federacije balkanskih držav se pričakuje. Mogočnost sovjetske oborožene sile priznana

Washington, D. C., 10. jul.—Vlada, državni department branje tajne službe armade mornarice posvečajo veliko pozornost vzorcu in metodam osvajanja Evrope. Ugotovljeno je, da bo Moskva v bližnji bodočnosti naznanila formiranje federacije balkanskih držav, ki bo vključevala Jugoslavijo, Bolgarijo, Albanijo, Rumunijo in Ogrsko.

Pričakuje se, da bo Rusija pridobila jesen ali zimo lahko naznanila drugo federacijo v centralni Evropi, ki bo vključevala Poljsko in ruske pacifiške cone v Avstriji in Nemčiji. Prihodnje leto se bo Rusija skušala usidrti v severni Italiji. Ona hoče dobiti poenoteno v Sredozemlju v bližini ameriške komunikacijske linije z Grčijo in Turčijo. Preokupacija sledi evakuaciji ameriških in britanskih čet iz Italije.

Italijanski komunisti so na rusi Rusije. Izrekli so se že odrezanje industrijske severne Italije od južne Italije. Njihov argument je, da sedanja politična Italija ni naravna, tem-

Kampanja za preklic Taftovega zakona

ADF naj začne
splošno kampanjo

Washington, D. C. — (FP) — John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, je naslovil poziv Ameriški delavski federaciji, naj začne splošno kampanjo za preklic protidelavskega zakona, čigar avtorja sta senator Taft in kongresnik Hartley. Zbiraj naj denar za finan-

Lewis se je sestel s časnikarji po podpisu nove pogodbe z rudarji, ki določa med drugim zvišanje plače za 44 in pol centa na uro. Dejal je, da je protidelavski zakon zamotan in da sta senatorja skušala odpraviti bla-

Čudno se mi zdi, da so najbližji možgani kongresa šest mesecev sestavljali protidelavski načrt," je rekel Lewis. "Ko bil sprejet in postal zakon, so začeli pojasnjevati, da se ne upira na rudarsko unijo in njen blaginjski sklad."

Lewis je zlasti bičal senatorja Tafta. Dejal je, da je bil njegov namen pretvorba ameriškega delovnega ljudstva v razred izkoriščanih delavcev. Nove ameriške državljan ne bo imel Taftovega zakona. Lewis ni hotel komentirati politične akcije, naglasil pa je, da bodo člani izvršilnega sveta ADF razpravljali o akciji na prihodnji seji.

Vprašanje, ali je republika stranka odgovorna za sprejetje protidelavskega zakona, je Lewis odgovoril, da je odgovornost vseh kongresnikov in senatorjev, ki so glasovali za zakon. "Očitno je, da se republika stranka prodaja finančnim in industrijskim interesom," je dodal. "Ti so financirali kampanjo kandidata republikanske stranke pred kongresom volivcem v no-

več umetna, zato naj se razpusti, da ne bo južna Italija stalno breme severni Italiji. Rusija se hoče usidrti v Italiji, ker je tam Vatikan, njen smrtni sovražnik. Nihče v Washingtonu ne podcenjuje mogočnosti in udarnosti sovjetske oborožene sile. Tudi brez atomskih bomb je Rusija mogočna. Znano je, da ima Sovjetska unija najboljša raketna letala na svetu. V njeni službi so nemški znanstveniki. Mnenje prevladuje, da bodo ta letala igrala važno vlogo v slučaju izbruha vojne med Rusijo in Ameriko, ki sta sedaj edini velesili na svetu.

Rusija ima bombnike z večjo nosilnostjo v primeri z ameriški bombniki tipa B-36, kakor tudi večjo brzino. Ruski bombniki baje lahko odlete iz Moskve v vsak kraj sveta in se vrnejo nazaj.

Formiranje federacije balkanskih držav bo prvi sovjetski korak pred konferenco zunanjih ministrov štirih velesil, ki se bo pričela v novembru v Londonu. Ruski listi so dali signal za formiranje federacije v proklamaciji, da hočejo ljudje v balkanskih državah živeti v miru, prijateljstvu in soglasju prvič v svoji zgodovini.

Uradni krogi v Washingtonu so priznali, da ne morejo preprečiti formiranja federacije balkanskih držav brez vojne. Pokazalo se je že, da Trumanova doktrina ne bo dosegla svojega namena. Ta je ustavitev pohoda komunizma in širjenja sovjetskega vpliva.

Sovjeti ne pričakujejo potežko v Italiji. Komunisti so se prvi organizirali in strnili svoje vrste v Italiji. Zdaj so mogoča politična sila. Francoska komunistična stranka je tudi močna. Možnost je, da bo Rusija dominirala Evropo v dveh letih.

Češka voditeljica dospela v Moskvo

London, 10. jul.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da sta predsednik češkoslovaške vlade Klement Gottwald in zunanji minister Jan Masaryk dospela v sovjetsko prestolnico. Pripravila sta se z letalom iz Prage. V

DELNIČARJI VLOŽILI TOŽBO PROTI REMINGTON-RAND CO.

Albany, N. Y. — (FP) — Zdaj, ko 16.000 delavcev piketira tovarne Remington-Rand Co. v več mestih, se obuja spomin na drugo stavko, katero je James Rand povzročil pred deseti leti. Newyorško apelatno sodišče je pravkar odprlo pot obravnavi v zvezi s tožbo manjšine delničarjev. Ti trdijo, da so Rand in drugi uradniki kompanije zapravili čez milijon dolarjev v razbijanju desetmesečne stavke v Iliquo, N. Y., leta 1936-37. Stavka je bila končno zdrobljena z uporabo zloglasne formule Mohawk Valley.

Rand in drugi uradniki so obtoženi provociranja stavk z odklonitvijo pogajanj in ustrahovanjem delavcev. Delničarji trdijo, da je kompanija utrpela velike izgube s premeščenjem tovarn.

Zdaj, ko bo prišla zadeva pred sodišče, se Rand izpostavlja svojim protijunjskim stališčem nadaljnjim tožbam. Delavci v tovarnah Remington-Rand Co. v Iliquo, Tonawandi, North Tonawandi, Elmira, Syracuse,

Domače vesti

Oblak

Chicago.—Glavni urad SNPJ so 9. julija obiskali: Družina Frank Grande ter Mary Angerer iz Denverja, Colo., miss Mary Petek iz New Yorka, Thomas Petek z ženo in Frank Ermenc iz Milwaukeeja, Joe in Emma Yanesh iz Rittmana, O.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Naglo je umrl Joseph Arko, star 38 let. Zapuščena žena, starša, pet bratov in dve sestri.—V Newburgu sta se poročila Edward Ahlin in Frances Kuhel.—Iz bolnišnice se je vrnila mrs. Smrtnik iz Collinwooda, kakor tudi Frank Fortuna.—V Fairport Harborju je utonil John F. Meznar, star 46 let, iz Euclida. S svojimi prijatelji je bil na ribolovu, nena-odoma pa mu je spodrsnelo in padel je v vodo ter utonil. Vsa prizadevanja, da bi ga rešili, so bila zaman. Zapuščena družina.—V bolnišnici Huron Road se nahaja Joseph Valentič iz Collinwooda.

Nov grob v Jolietu

Joliet, Ill.—Po daljšem bolehanju je 11. junija umrl John Mlakar, star 88 let, doma iz Dan pri Ložu, v Ameriki 47 let. Zapuščena žena, štiri sinove, štiri hčere in pet vnukov.

Več tisoč oseb aretiranih v Grčiji

Atene, Grčija, 10. jul.—Grška policija in vojski so na ukaz vlade aretirali več tisoč oseb. Poročilo pravi, da so bile aretacije odredene, da se zatire komunistična zarota, ki je bila skovana z namenom strmoglavljenja monarhistične vlade. Navali so bili izvršeni v vseh krajih dežele. Samo v Atenah in okolici je bilo aretiranih čez dva tisoč oseb. Voditelji levičarske osvobodilne fronte so izjavili, da so vladna poročila o zaroti in pripravah za komunistično revolucijo bedasta laž. Zunanji minister Caidaris, ki je v Washingtonu, ni bil proti aretacijam, kar dokazuje, da so bile odredene z odobravanjem ameriških avtoritet.

Moskvi bosta imela važne razgovore s premierjem Stalinom in drugimi ruskimi voditelji.

Peron dobiva ameriške tanke

Avstrijski fašist
Mandl zainteresiran
v kupčijah

London, 10. jul.—Evropski trgovci z municijo si postiljajo postelje s kupovanjem prevešne ameriške vojaške opreme in orožja. Zadnja transakcija se nanaša na prodajo ameriških tankov Fredericu Brachtu, belgijskemu finančniku, ki je bival v Argentini, sedaj pa je v Bruslju.

Poročilo pravi, da se za transakcije zanima avstrijski muničijski magnat in fašist Fritz Mandl, ki je pobegnil iz Avstrije in je sedaj v Argentini. Poročilo trdi, da je ameriška armada prodala okrog 2.000 tankov Brachtu, katere je slednji potem naložil na parnike, ki so jih odpeljali v Argentino. Ameriška armada je prodala tanke Brachtu v domnevi, da bodo razkosani.

Nekateri tanki so obrabljeni. Argentinska vlada Juana Perona, pravi poročilo, bo iz dveh ali treh obrabljenih tankov naredila enega novega. Ko bo delo dovršeno, bo imela argentinska armada okrog 700 novih tankov, večje število nego jih imela v času druge svetovne vojne.

Londonski krogi trdijo, da sta Bracht in Mandl naredila velike profite s prodajanjem ameriških tankov Argentini.

Nezanpanje med armadami v Evropi

Politika moči
oblikuje dogodke

Paris, 10. jul.—Opazovalci situacije so prišli do zaključka, da okupacijske armade v Evropi niso tam, da bi držale bivše sovražne države v kleščah, da ne bi začele nove vojne, temveč za opazovanje, kaj dela ena ali druga. Rusi ne zaupajo Angležem in Američanom, slednji pa ne Rusom.

To nezaupanje se je prvič pokazalo na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu, ko je takratni ameriški državni tajnik Byrnes predlagal evakuacijo vojaških čet iz Avstrije in Bolgarije. Ruski zunanji minister Molotov je dejal, da bodo ruske čete odpoklicane iz Avstrije, če bosta Amerika in Velika Britanija odpoklicali svoje čete iz Italije.

Očitno je, da se stara politika moči ponavlja in oblikuje razplet dogodkov v Evropi. Neki ameriški častnik je priznal, "da je položaj ameriških čet na Dunaju in v Berlinu neugoden. Rusi lahko poženejo naše vojske iz obeh mest."

Neki britski general je dejal, da britska sila ne bi mogla ustaviti Rusov, če bi se odločili za pohod proti Rokavskemu prelivu. Iz tega razloga britske sile utrjujejo svoje pozicije.

V atmosferi političnih in vojaških manevrov se ameriške vojaške avtoritete drže teorije, da vojna lahko izbruhne. "Se vedno mislimo, da so atomske bombe odgovor," je rekel neki ameriški častnik. "Upam, da poveličanje armade in državni department veta, kaj se dogaja in da bosta storila potrebne korake."

Primajkljaj v blagajni unije odkrit

Chicago, 10. jul.—V blagajni unije klavniških delavcev CIO je bil odkrit primajkljaj v vsoti \$43.000. Zadevno naznanilo so objavili uradniki unije. Randolph Luke, finančni tajnik, je izginil in policija ga sedaj išče.

VELIKA BRITANIJA ZABREDLA V NOVO STISKO

Debata o ekonomski
križi v parlamentu

VELIK TRGOVINSKI DEFICIT

London, 10. jul.—Herbert Morrison, socialist in predsednik vladnega sveta, je dejal v parlamentu, da je Velika Britanija zabredla v novo stisko in da bo morala ponovno iskati pomoči, da se bo izognila preteči ekonomski katastrofi.

Debata o ekonomski krizi je sledila poročilu finančnega ministra Hughja Daltona, da je Velika Britanija potrošila nadaljnjo vsoto \$150.000.000 od ameriškega posojila, ki je znašalo \$3.750.000.000. Od tega posojila je ostalo še \$1.550.000.000 in ta vsota bo potrošena v prihodnjih devetih mesecih.

"Problem pred nami je trgovinski deficit, ki bo znašal najmanj \$1.800.000.000," je rekel Morrison. "Znižati bomo morali dovoz blaga za 25 odstotkov pod predvidevano točko. Ako bomo drastično znižali dovoz, bo prizadel naš življenjski standard. Pričakovati ne moremo, da bi Velika Britanija dobivala blago iz tujine, ako ne bo plačevala računov. Potrebno je, da se parlament seznani s položajem, kakršen je."

Ako se svetovna produkcija ne bo povečala v prihodnjih treh ali štirih letih, bo prilagoditev zgradnjeno znošne civilizacije izključena. Čas je važen faktor. Vse države morajo povečati produkcijo. Treba bo iskati sredstva, da bo blago v vrednosti milijard dolarjev prihajalo iz Severne in Južne Amerike v Evropo brez zahteve takojšnjega plačila.

Skleniti bomo morali dogovor, preden bo udarila ura. Ito moramo naprej brez Rusije in osvoboditi načrt ameriškega državnega tajnika Marshalla. Prezreti moramo obdolžitve, da načrt predvideva razcepitev Evrope na dva nasprotna stabora."

Morrison je zaključil svoj govor z opazko o zločestem krogu v Veliki Britaniji in Evropi. "Blago za izvoz se ne more producirati, ako ljudje ne delajo," je dejal. "Živila se ne morejo dobavljati brez izvoza, ljudje pa ne morejo delati brez živil."

Zaroka hčere angleške kralja naznanjena

London, 10. jul.—Kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta naznanila zaroko svoje hčerke Elizabete s Filipom Mountbattenom, bivšim grškim princem. Poroka bo najbrže v oktobru. Mountbatten je pravnuk angleške kraljice Viktorije in nečak lorda Mountbattena, podkralja Indije.

SENAT ODOBRI NAČRT GLEDE ZDRUŽITVE OBOROŽENIH SIL

Washington, D. C., 10. jul.—Senat je odobril načrt, ki določa stalno združenje ameriških oboroženih sil pod enotnim poveljstvom. Zdrženje armade, mornarice in letalske sile je priporočal predsednik Truman v svojih poslancah kongresu.

Načrt je bil po sprejetju v senatu poslan nižji kongresni zbornici. Senatorji so zavrgli serijo amendentov, ki so bili predloženi. Senator Gurney, republikanec iz Južne Dakote in načelnik odseka za vojaške zadeve, je dejal, da je združenje oboroženih sil potrebna. Amerika se mora zaščititi pred uničenjem v slučaju izbruha nove vojne.

Na podlagi v senatu sprejete fega načrta bodo armada, mornarica in letalska sila prišle pod jurisdikcijo enega člana kabineta, tajnika za naravno obrambo.

Jugoslavija, Poljska na strani Rusije

Poslali ne bosta
reprezentantov
na konferenco

Pariz, 10. jul.—Jugoslavija in Poljska sta se postavili na stran Rusije in zavrnili povabilo Francije in Velike Britanije, naj se udeležita konferenco, na kateri bodo razprave o načrtu ameriškega državnega tajnika Marshalla glede pomoči, ki naj bi pospešila ekonomsko obnovo evropskih držav. Konferenca se bo pričela v soboto v Parizu.

Povabila, naj pošljejo svoje reprezentante na konferenco, so bila dostavljena vladam 22 držav. Finska in Ogrska, ki sta v sovjetski sferi vpliva, se še nista odločili. Danes je zadnji dan za odgovor na povabilo.

Povabilu se je doslej odzvalo 15 držav. Pričakuje se, da bo Albanija sledila vodstvu Rusije in bojkotirala pariško konferenco.

Naznanilo, da se Poljske ne bo udeležila konferenco, je bilo objavljeno po seji članov kabineta v Varšavi. Kot razlog so omenili dejstvo, da Marshallov načrt vključuje tudi Nemčijo. Slednja bo deležna istih koristi od rekonstrukcijskih naporov kot druge evropske države, ki so bile prizadete zaradi nemške agresije.

Rumunija in Bolgarija sta prej zavrnili povabilo. Med državami, ki so se uradno odzvale povabilu, so Belgija, Italija, Portugalska, Iraka, Grčija, Turčija, Luksemburška, Holandija, Čehoslovakija, Islandija, Avstrija, Švica, Norveška, Švedska in Danska.

Francoski zunanji minister je razkril pred člani skupščine, da je češkoslovaška vlada vprašala za pojasnila in detaje ameriških pogojev glede pomoči evropskim državam. Bidault je dejal, da Amerika ni določila pogojev.

General Charles de Gaulle je podprl Marshallov načrt. Na sestanku s časnikarji je dejal, da bo pospešil združevanje Evrope na podlagi idealov svobode in človeških pravic. General je udaril po Rusiji, ki se je odločila za bojkotiranje konference. Primerjal jo je nacijski Nemčiji in naglasil, da obe ogrožata zapadnjaško civilizacijo.

bivšim grškim princem. Poroka bo najbrže v oktobru. Mountbatten je pravnuk angleške kraljice Viktorije in nečak lorda Mountbattena, podkralja Indije.

OPERATORJI IZ JUŽNIH DRŽAV SE PODALI

Podpisali so pogodbo z
rudarsko unijo
UMWA

HARTLEY GROZI S PROSEKUCIJO

Washington, D. C., 10. jul.—Operatorji iz južnih držav so kapitulirali pred Johnom L. Lewisom, predsednikom rudarske unije UMWA, sprejeli vse njegove pogoje in podpisali pogodbo. Sledili so operatorjem iz severnih in srednjih držav, ki so prej podpisali pogodbo.

Unija je izvajala velike pridobitve. Med temi je zvišanje plače za 44 in pol centa na uro. Rudarji bodo prejeli \$13.05 za osem ur dela. Pred podpisom pogodbe so prejeli \$11.85 za devet ur dela. Operatorji so se tudi obvezali, da bodo prispevali deset centov od vsake tone producirane premoga v blaginjski sklad rudarske unije, pet centov več.

Kapitulacija operatorjev iz južnih držav je velika Lewisova zmaga. Dobil je vse, kar je zahteval. Nova pogodba pomeni, da se bodo dohodki rudarjev zaradi zvišanja plače povečali za \$124.800.000 letno.

Pričakuje se, da bo produkcija premoga obnovljena v polnem obsegu v nekaj dneh. Podpisana pogodba krije okrog 365.000 izmed 400.000 rudarjev na polju mehkega premoga. Rudarji v severnih in srednjih državah so se vrnili na delo.

Kongresnik Hartley, soavtor protidelavskega zakona, je v svojem govoru dejal, da so se operatorji izpostavili prosekuciji s podpisom pogodbe z rudarsko unijo. Obdolžil jih je zarote z namenom kršenja protidelavskega zakona. Provizija, ki določa odbijanje članarine od plače rudarjev za unijo, je odprto kršenje zakona. Sleherni operator, ki je podpisal pogodbo, se je izpostavil prosekuciji in kazni, ki je enoletni zapor in plačitev \$10.000.

"Sistem svobodnega podjetništva je v nevarnosti, kadar majhna grupa pod pretezo kolektivnega pogajanja sklene dogovor, s katerim se prizadeta življenja 140.000.000 Američanov," je rekel Hartley. "Ta dogovor je zadal težak udarec ekonomski stabilnosti dežele."

Deklaracija kongresnika je dobila odmev. Laurence J. Tierney, podpisnik pogodbe in sedanj operatorjev iz južnih držav, je dejal:

"Ako smo storili napako, smo jo prostovoljno in na svojo lastno odgovornost. Upamo, da se Hartley ne moti. Ako bomo obsojeni v zapor, se nadejamo, da bomo lahko izbrali udobne celice. Morda bomo v celicah imeli dobre tovariše."

Senator Taft, soavtor protidelavskega zakona, ni hotel komentirati Hartleyjevega svarila in deklaracije, ko so ga časnikarji opozorili, da so se Lewis in operatorji s podpisom pogodbe izognili provizijam zakona.

Sopotniki komunistov v vojnem departmentu?

Washington, D. C., 10. jul.—Kongresnik Dondero, republikanec iz Michigana, je dejal, da ima v sopotniki komunistov važne pozicije v vojnem departmentu in armadi. V svojem govoru je napadel vojnega tajnika Pattersona in ga obdolžil, da ni storil nobenih korakov za izločitev sopotnikov komunistov iz svojega departmenta. Dondero je navedel imena sopotnikov komunistov, ki so v departmentu in armadi.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co. \$2.50 za leto, \$4.75 za pol leta; za inosestvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cook County \$2.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polno.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communication and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts such as stories, plays, poems, etc. will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Nova in stara doba
človeške družbe

Bellingham, Wash. — Pravkar sem poslušal na radio poročevalca Howarda K. Smitha iz Rima, ki je govoril o brezposelnosti in politični zmešnjavi v Italiji. Amerika si na vse načine prizadeva, da bi napravila Italijo gospodarsko stabilno, a vse izgleda, da so njena prizadevanja zaman.

Amerika ima težak problem, ako človek sodi po govoru poročevalca. Vrednost leži v padu, črna borza cvete, ljudstvo pohajkuje, ker ni dela, četudi si na razne načine pomaga, da se za silo preživi. Mnogi prodajajo na ulicah ameriške cigarete. Vse to izgleda zelo slabo za našo administracijo. Pa poglejmo na vzhodno stran Jadrana, v Jugoslavijo, da vidimo, kaj se tam godi.

V Jugoslaviji ni brezposelnosti, ne črne borze. Vsi, stari in mladi, delajo na vseh koncih in krajih, četudi je novi jugoslovanski državni naša administracija sovražna. Jugoslovanska valuta raste. Razume se, da kar se tiče Jugoslavije, poročevalec ne govori; to je moja pripomba. Iz tega se namreč učimo spoznavati, kaj je in kaj ni resnica zlasti sedaj, ko slišimo toliko propagande proti Rusiji in njenim zaveznikom, katerim pravijo neprijazni elementi, da so ruske "satelitke". Resnici na ljubo je treba pribiti, da ima vsaka vladna sila svoje "satelitke", tako torej tudi naša, kar pa ni nič novega. Če od nekada so bile male države odvisne od velikih vsled gospodarskih prilik.

Čitali in slišali smo, da so bili komunisti v Franciji in Italiji potisnjeni na stran, namreč iz vlade. To menda zato, da sta omenjeni državi dobili pomoč v blagu in posojila iz Amerike. Vred tega niso levčarji proti vladi v Italiji, kajti ljudstvo potrebuje pomoči. Če bi, recimo, Jugoslavija izključila iz vlade komuniste in socialiste, bi tudi ona dobila pomoč. Ampak v Jugoslaviji ne bi narod kaj takega sprejel mirno. Z vsa gotovostjo lahko rečemo: Jugoslavija ne bo šla več nazaj! Dočim pa se bodo države, ki so v enakem položaju kot Italija, hočeš nočeš, oklenile vsake ponudbe v stiski.

Prav tako lahko z gotovostjo rečemo, da se bodo države, ki so v stiski, oklenile istega gospodarskega sistema kot ga ima Jugoslavija, čim bo prenehala pomoč iz Amerike. Slišimo tudi o neki svobodi v demokratičnih (?) deželah, to je, da lahko volimo kogar hočemo. Seveda, to ni res, kajti tisti, katerega bi narod rad, ni kandidat.

Pravijo, da v Rusiji in v državah njenih zaveznic ni politične svobode, ker je baje le ena stranka, namreč komunistična. Izgleda, da je tako in marsikateri delavec nasede temu argumentu: "V Rusiji, Jugoslaviji, Bolgariji itd. ni svobode". Res je ni — za milijonarje in izkoriščevalce delavcev, za zavajalce in kapitaliste, ki se redijo na račun ljudstva in erpajo naravna bogastva za svoje profite. Take svobode ni v Rusiji, dočim je v

takozvanih demokratičnih deželah. Ni treba navajati, koliko gorja je že povzročil ta sistem, sistem svobodnega izkoriščanja.

Tudi ni treba, da bi poslušali komuniste, kaj povzroča vojne, depresije in druge nepravilne milijonov ljudi. Čitajte knjigo, ki jo je napisal Ernest Bevin, sedanj zunanji minister Velike Britanije. Spisal jo je med vojno, ko je bil minister v vladni koaliciji. Naslov knjige je "The Balance Sheet of the Future", ali po slovensko "Bilanca bodočnosti". V knjigi omenja, kaj vse bi on napravil, če bi bilo po njegovem. Seveda, sedaj dela drugače, kajti v praksi je menda drugače kot v teoriji. Kljub temu, knjiga je napisana v takem duhu, da jo bi odobril vsak revolucionar.

Torej politika, ki daje nekemu pravico izkoriščati v osebne namene ali profit, je v Rusiji odpravljena. Temelj vsake politike sloni na tem, kako priti do prestiža in gospodstva, vse drugo je postransko. In Bevin bi tako politiko odpravil, ker povzroča na eni strani monopol ali kartele, na drugi pa revščino.

V Parizu zborujejo predstavniki raznih držav evropskih. Vprašanje je, kako bi Evropo dvignili gospodarsko. Še nič ni jasnega. Vsak jugoslovanski šolarček bi jim lahko povedal: "Delajte kakor mi!" Če bi bili ti možje v resnici za svobodo in demokracijo, bi pustili ljudstva vseh dežel pri miru, pa bi bil mir že lanf podpisani. Kaj delajo v Grčiji in drugod po svetu, lahko vidi vsakdo, ako hoče. Oni so proti ljudski svobodi in proti ljudski demokraciji. V glavnem gre za trge, za kontrolo industriji in svetovnih trgov, kar prinaša ogromne profite.

Ako bi Roosevelt še živel, bi bil mir že podpisan in ne bi bilo "trubla", ki se sedaj plazi po vsem svetu. Roosevelt je bil dalekoviden mož, četudi je delal male in velike napake. Videl je, da bi bile Združene države invadirane ali napadene na svojih tleh, ako bi ne bil podzvel drastičnih korakov. Roosevelt je tudi vedel, da časa se ne more ustaviti ali potisniti nazaj, kar skuša sedanja administracija izvesti v Evropi.

Vse to se jasno izpričuje na obeh straneh Jadrana, na zapadni in vzhodni. Vzhodna stran predstavlja novo dobo, zapadna pa se zvija v krčevitih gospodarskih bolečinah stare ohromele dobe. Eno je jasno: ni namen, da se pomaga ljudstvu, temveč kako ohraniti razpadajoči kapitalistični sistem.

George Gornik.

Piknik Slovenskega
doma dne 20. julija

La Salle, Ill. — Tukajšnje delavske razmere, kakor vse izgleda, se obračajo na slabše. Po tovarnah so začeli odpustati delavce pod pretežno, da nimajo materiala in vsled drugih izgovorov. Kapitalistični mogotci bodo poskusili razne trike sedaj, ko imajo v pesti protidelavski zakon. Izkoriščali bodo delavsko paro povsod, kjer koli bodo

imeli priliko. Pod sedanjo administracijo je imajo dovolj.

Vse delavske pridobitve, ki jih je delavstvo izvajalo pod Rooseveltovo administracijo, so namah uničili s Taft-Hartleyevim suženjskim zakonom. Kaj bomo storili sedaj? Ali bomo držali roke navztraj in se krčili pod tem novim bičem? Ali bomo zavijali rokave in šli na delo in prihodnje leto pometli Belo hišo in kongres tako, da bodo zbežali delavski sovražniki? To je vprašanje, na katero mora odgovoriti ameriško delavstvo v bližnji bodočnosti z organiziranjem svojega lastnega političnega gibanja.

Tukajšnji in okoliški Slovenci se pripravljamo na velik piknik Slovenskega doma, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. julija v Gregorčevem parku v Peru. Omenjeni prostor je znan tudi pod imenom Shooting Park. Ker so delničarji Slovenskega doma v pretežni večini člani SNPJ in živijo v raznih naselbinah — Oglesby, Peru, Depue, Chicago itd. — je potrebno, da vsi pridejo na omenjeni piknik. Tu boste srečali prijatelje in znance od blizu in daleč. Zabave in razvedrila bo dovolj za vse piknikarje. (V slučaju slabega vremena se bo vršila zabava v spodnji dvorani Narodnega doma.) Začetek piknika takoj popoldne. Na razpolago bo vsega za lačne in žejne, za kar bo skrbel veselečni odbor.

Matt Vogrich.

Zanimivo pismo
iz novega mesta

Denver, Colo. — Od sorodnika Josketa Pirnarja iz Novega mesta, Ragoavska cesta št. 2, Slovenija, sem prejel naslednje pismo, ki nazorno kaže tamkajšnje razmere z ozirom na politični in gospodarski razvoj. Pismo se glasi:

Dragi sorodniki!

Precej časa je že minilo, odkar smo dobili vaše pismo, še več pa odkar sem vam pisal. Med tem časom se je tudi pri nas mnogo izpremenilo. Moj namen pa je, da vam v tem pismu vse te nove stvari in izpremembe obrazložim in pojasnim.

Ena najvažnejših stvari, ki so se pri nas zgodile jeseni 1946, je sprejetje ustav posameznih republik, ki so jih izglasovale njihove ustavodajne skupščine. Mogoče vam je ta stvar nekoliko nejasna, pa vas hočem približje seznaniti z njo.

Naša nova država Federativna ljudska republika Jugoslavija (FLRJ) je enakopravna skupnost šestih federalnih republik in to Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne Gore in Makedonije, ki so se združile radi enotnih političnih idej, enotne politične perspektive, radi izboljšanja ekonomskega položaja in radi obrambe svojih meja. Vse te republike pa imajo vse demokratične pravice. Imajo svojo upravo, svoj parlament, ki mu pri nas pravimo ljudska skupščina, svojo vlado in imajo tudi pravico, da ustanovijo popolnoma samostojno državo ali se priključijo kateri drugi, v slučaju, da bi jim bile

v FLRJ kratene njihove demokratične pravice.

Kot samostojne države enote pa imajo vse republike svojo ustavo in ta ustava je bila v novembru 1946 izglasovana tudi pri nas v Sloveniji. Sprejemom ustave je bila dokončno potrjena pot, ki so jo vsi jugoslovanski narodi hodili od leta 1941 pod vodstvom maršala Tita, potrjene so bile vse pridobitve štiriletno narodno osvobodilne borbe, ki so zrasle iz krvi najboljših sinov naših narodov, potrjeno pa je bilo tudi bratstvo in enotnost vseh jugoslovanskih narodov in zato se naši narodi ne bodo nikoli poslužili pravice do odcetpice, ker vedo, da je v borbi skovana enotnost najboljša obramba proti zunanjim sovražnikom in najboljša pomoč pri obnovi in izgradnji naše skupne domovine.

Drugi moment, o katerem bi vam hotel pisati, je prehod na načrtno izgradnjo naše države, prehod v petletno dobo elektrifikacije in industrializacije, v dobo naše prve petletke, ki se je začela z letošnjim letom. Tovarš Miha Marinko, predsednik vlade Ljudske republike Slovenije, je pred nekoliko dnevi rekel na zasedanju glavnega odbora osvobodilne fronte (to je organizacija, ki združuje vse narodne Slovence in je pri nas vodila borbo proti okupatorju): "Izgraditi si moramo težko industrijo ter elektrificirati državo, ker nečemo biti odvisni od nikogar. Zapadni imperijalisti zahtevajo, da jim damo za dobave strojev, ki jih rabimo, ekonomske koncesije. Mi tega ne bomo storili, ker vemo, da brez gospodarske neodvisnosti ne more biti politične neodvisnosti, ker hočemo biti politično neodvisni pa se moramo tudi gospodarsko osamosvojiti in se tudi bomo. V prvi vrsti se bomo opirli na lastne sile, pa tudi surovin imamo dovolj v državi."

Tega se vsak Jugoslovan zaveda in bo tudi vsak storil vse, da bomo našo petletno gospodarsko načrtno uredili. Gradili bomo tovarne, železnice in hidrocentrale, odpirali nove rudnike, hkrati pa bomo tudi delo na vseh ostalih sektorjih začeli izvajati načrtno in v soglasju z petletnim gospodarskim načrtom, v letu 1946 smo ravno mi mladi izgradili 90 km dolgo progo Brečko-Banoviči. Letos pa bo 180.000 jugoslovanskih mladih gradilo novo 240 km dolgo progo Samac-Sarajevo, ki je eno največjih del petletnega načrta ter bo izgrajena v letošnjem letu. Povezala bo vse rudniške bazine v dolini reke Bosne, kjer so velika ležišča premoga, železne rude, magnezita in drugih zlatih kovin, ter bo tako tam ustvarjen temelj naših težkih industrij. Stroje, ki so nam potrebni, nam pa bo dobavila Čehoslovaka in Sovjetska zveza, mi pa jih bomo plačali s surovimi, ki jih eno nimamo, in jih je pri nas dovolj. Petletni načrt industrializacije in elektrifikacije bo izvršen zato, ker se vsak državljan FLRJ zaveda njegove važnosti, ker pri nas vsak človek ve, da s tem sebi ustvarjamo lepšo bodočnost.

Pri nas je vsakomur z ustavo zagaranirano delo. Brezposelnosti pri nas ni. Nasprotno. Pri nas ljudi primanjkuje. Zato bomo čim več dela, tako v industriji kakor v kmetijstvu, naredili stroje. V veliko pomoč pa nam bodo v izpolnjevanju petletnega gospodarskega načrta tudi izseljenci, ki se danes vračajo iz Nemčije, Francije, Avstralije, Belgije in drugih držav, ker imajo večinoma vsi gotovo strokovno kvalifikacijo in so v delu, ki ga opravljajo specialisti. Ti ljudje se vračajo, ker vidijo v FLRJ novo ljudsko državo, torej tudi njihovo državo in ne več staro državo mačeho, katero so morali pred leti, zaradi pomanjkanja zapustiti. Danes pa se vračajo, ker imajo delo in osigurano življenje doma ter jim ni treba iskati zaslужka v svetu.

Gotovo veste tudi vi, da so bile 10. februarja podpisane mirovne pogodbe z državami, ki so bile med vojno zaveznice Nem-

Tudi naši delegati so podpisali pogodbo. S tem aktom bila naša država, posebno pa Slovenecem, storjena velika usluga. Zapadni imperijalisti, da si vlada v Jugoslaviji ustvo, vedo, da pri nas ni več koriščenja človeka po človeku, vedo pa tudi to, da Jugoslovani ne bo nikoli več njihova igra na sferi, ki bi jo lahko izkoristili v svoje imperialistične namene. Zato hočejo naše ozemlje bolj okrniti in tako okrepiti svoje pozicije v Sredozemlju, njihovi krivdi smo izgubili Tržič in Gorico, vso slovensko obalo, Režijo in Slovensko nečijo. Toda izjava naše vlade ob podpisu pogodbe, je bila volj jasna.

To ozemlje je bilo, je in ga mo za našega tudi vedno imamo. Zanj se ne bomo nikoli preli borili in ga bomo smatrali za svojskega tudi v slučaju, da bilo od Italijanov potučeno. Da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hočemo samo to, kar je bilo naša želja in se pri tem držimo, da mi smo prepričani, da bomo nekako uresničene težnje naših narodov, ter bomo končno v RJ združeni vsi naši bratje, danes še trpijo izven naših meja. Tudi vprašanje slovenske Koroške, o katerem bo pri svet ministrov v kratkem odpravljati, postavljamo enako. Hoč

NA FRONTI DELA ...

Priredil FRANJO ALEŠ, Ljubljana

Tudi kmečke množice so vključene v fronto dela, v kateri sta industrijski delavec ter kmet enakopravna partnerja. Vse naše prizadevanje gre za tem, da pri naporih obnove in izgradnje poselimo v celoto oba, delavca in kmeta. Razcepjenost med mestom in deželo, ki je tako tipična za kapitalistični gospodarski red, se je pri nas umaknila novemu redu, ki je vse čimtelje dela združil. Slika prikazuje prizor iz "kmečkega praznika" v Krškem.

Kmet v Sloveniji je svobodno rabil in najtesnejše sodeluje z mestom. Ozki egoistični interesi so odpadli, diferenciacija na deželi ni več tako velika, ker smo veleposelstva razdelili tistim, ki zemljo obdelujejo. Življenje na deželi je spet postalo veselo. Slika prikazuje okrašene kmečke vosove na polju v Bohinju, kjer v poletnih mesecih prireajo "kmečke praznike", revije gospodarskega in kulturnega ustvarjanja kmetov na Gorenjskem.

Skupina udarnikov je nastopila v ljubljanski Operi ob priliki 1. kongresa udarnikov Slovenije.

Udarnica Marija Zupanc, ena izmed mnogih delavk naših tovarn, kjer je udarniško gibanje razvito.

Zbor udarnikov Slovenije se je vrnil v Ljubljano začetkom leta 1947. Zbrali so se iz tovarn rudnikov, kamnolomov in mehaničnih delavnic ter drugih obratov novi lunskega dela, zmagovalci v obnovi in proizvodnji, naši udarniki. Vlada ljudske republike in Ljubljanci so jim priredili prirečen sprejem. Manifestacije tovarništva so se razvile v plamete izraz stoletov državljanov, ki jim hoče biti največja vrlina udarništvo pri nadaljnji graditvi in udržitvi gospodarskega blaginje. — Slika prikazuje skupino udarnikov v Ljubljani.

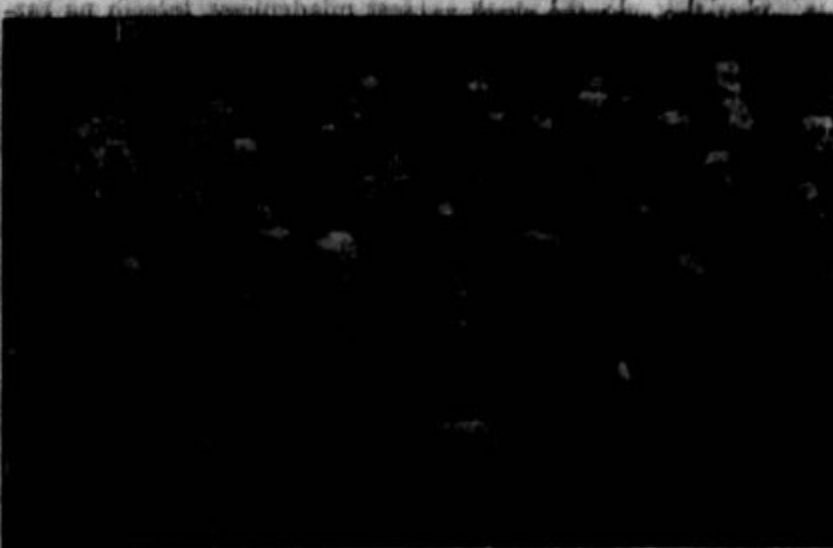
Tudi slovenska žena je vključena v delovni proces. Mnoge žene so danes na vodilnih položajih, kjer uspešno opravljajo svoje posle. Žena je v novi državi popolnoma enakopravna s mošcem. Slika prikazuje maršala Tita med ženami v Kranju.

Na Jesenicah, enem najvažnejših industrijskih središč Slovenije, prireajo kovinarji in drugi delavci prirske slovenske, posvečene prosveti in samovzgoji ter novi kulturi dela.

Predsednik slovenske vlade Miha Marinko je dejal na 1. zboru udarnikov v Ljubljani: So nevarni Tomaži, malodušniki in naši sovražniki, ki hočejo zasmehevati naš udarniški polet. In prigrinjajo čemu napenjati sile, saj lahko tudi počasi storimo isto, če ne v enem letu, pa v 10 letih. Odgovor na to je jasen: mi vsi stremimo, da bi čimprej dosegli ono stopnjo naše gospodarske moči, da bi mogli HITRO dvigniti blaginjo našega delovnega človeka!

Udarniki med zborovanjem. Pridružujejo se izvajanjem poročevalca, ki naglašja, da je potrebno dosežanje kvantitativno močno razvito udarništvo izboljšati tudi v pogledu kvalitete.

Udarniki med zborovanjem. Pridružujejo se izvajanjem poročevalca, ki naglašja, da je potrebno dosežanje kvantitativno močno razvito udarništvo izboljšati tudi v pogledu kvalitete.

mo v lekarnah po visokih cenah.

V Evropi pa za sajenje in uspevanje sladkornega trsa ni bilo ugodno podnebje in se zato rastlina ni mogla razširiti. Toda kljub temu so bili Španci tisti, ki so pripomogli k širjenju te rastline po svetu. Podjetni španski mornarji so križarili po svetu, odkrivali nove dežele in tako zanesli sladkorni trs tudi v Ameriko. Ker je bilo tam podnebje bolj ugodno kot v Evropi, se je rastlina hitro udomačila in podjetni kolonisti so jo sadili na debelo ter tako pospeševali uživanje sladkorja. Večino pridelka so izvažali v Evropo in trgovanje s sladkorjem med Evropo in Ameriko je bilo v 17. stoletju zelo dobičkonosen posel.

V Evropi pa so učenjaki razmišljali, kako bi nadomestili sladkorni trs, ki nikakor ni hotel uspevati. In po dolgem razmišljanju so odkrili rastlino, ki uspeva v evropskem podnebju in je tudi iz nje možno pridobivati sladkor. To je bila sladkorna pesa, iz katere so v začetku 19. stoletja res pričeli izdelovati sladkor. Prvi so bili Francozi in sicer v času Napoleonovih vojn z Anglijo, ko ni moglo v Francijo prihajati blago po morju iz tujine. Kasneje se je pridobivanje sladkorja iz sladkorne pese razširilo tudi drugod po Evropi in Ameriki, kjer izdelujejo danes največ sladkorja.

Med evropskimi državami je bila glede pridelovanja sladkorja na prvem mestu Nemčija pa tudi Češkoslovaška. Jugoslavija pred vojno ni izdelovala same dovolj sladkorja in ga je morala uvažati, kar se v pomajhnjaku občuti še danes. V novi Jugoslaviji tega ne bo več in v petletnem načrtu je predvideno močno razširjeno sajenje sladkorne pese, tako da bo kmalu dovolj domačega sladkorja za vso državo. Zanimivo je tudi to, da bo tudi Slovenija sadila in pridelovala sladkorno pesu ter iz nje pridelovala sladkor v novi tovarni pri Ptujju. Tako so že letos slovenski kmetje sejali pesu in upanje je, da bo pridelek dober.

Pameten minister

Sahovnica je razdeljena na 64 kvadratov, polj. Sahiranje se je začelo tudi med našim ljudstvom prav razveseljevalo širiti. Igra je zelo stara, izumil jo je vezir Sesa Ebn Daher. Perzijski kralj Šeharām, ki mu je bila igra namenjena, je bil z njo zelo zadovoljen. Obljubil je ministru Sesi, da mu izpolni iz hvaležnosti vsako željo. Skromni Sesa si je izgovoril, naj mu dajo za prvo sahovsko polje eno žitno zrno, za drugo dve, za tretjo štiri, za četrto osem, za peto šestnajst zrn in tako dalje do zadnjega 64. polja.

Dvorjanki so se pomilovalno nasmehnila tej skromni želji, toda ko so začeli izpolnjevati kraljev ukaz, se je pokazalo že pri 40em polju, da je treba za to velikanskih množin žita in da bi žitni pridelek cele perzijske države ne zadostil za ugoditev Seseve želje. Učenjaki so prepoznali izračunski, da bi bilo treba s takim nadaljevanjem do zadnjega polja na sahovnici nad 18 trilijskov zrn (točno 18 trilijskov, 448.744 bilijonov, 73.709 milijonov in 551.617 zrn), kar pomeni toliko žita, da ga vse suho zemeljsko površje ne utegne pridelati niti v sto zaporednih letih, saj bi se s tolikimi pšeničnimi zrnji pokrila vsa zemeljska površina devet milijonov na visoko.

V skrbah se je kralj Šeharām praskal za ušesi. Naj bi prelo mil svojo obljubo? Kot kralj si v tistih časih kaj takega še ni mogel privoščiti, zato je ukazal modremu Sesi, da mora znati sam prešteti, da ne bo ne vezir prikrajan, na drugi strani pa država ne opeharjena. Po dan je bil dokaz, da zdrav človeški razum zmaga mnogokrat računsko predrznost, kajti vezir Sesi bi porabil nekaj bilijonov let, da bi preštel vso količino dobjenih zrn.

Slovenska narodna podpora jednota
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor	
VINCENT CAINKAR, gl. predsednik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAR, gl. pomočnik tajnika	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUNEL, gl. blagajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VRSOVNIK, direkt. mlad. oddel.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP BOSNA, upravitelj Prosvete	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik Prosvete	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Podpredsedniki	
RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik	1045 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik	417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
Distriktni podpredsedniki	
JOHN V. CEBULAR, prvo okrožje	2126 Shallice St., Philadelphia 24, Pa.
FRANK GRADISEK, drugo okrožje	Box 88, Hermitage, Pa.
JAMES MAGLICH, tretje okrožje	R. O. 1, Oakdale, Pa.
JOSEPH FIPOLT, četrto okrožje	1237 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio
JOHN SWILLAR, peto okrožje	3976 Randall St., St. Louis 16, Mo.
BRADLA AMBROZIC, šesto okrožje	418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JOHN PETRUTZ, sedmo okrožje	3420 Carmena Ave., Los Angeles 16, Calif.
FRANK POLSAK, osmo okrožje	505 3rd St. W., Roundup, Mont.
Gospodarski odbor	
MATH PETROVICH, predsednik	253 E. 101st St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUNEL	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN	1466 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
UDOLPH LIECH	700 E. 260th St., Euclid, Ohio
DONALD J. LOTRICH	1327 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.
Poradni odbor	
ANTON BRULAN, predsednik	Box 27, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH	315 Tene St., Luzerne, Pa.
ANDREW VIMBICH	706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOHN KOBI SR.	500 So. 62nd Ave. W., Quinlan, Minn.
CAMILUS ZARNICK	2044 W. 67th St., Cleveland 3, Ohio
Nadorni odbor	
FRANK ZAITA, predsednik	2601 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL K. KUMER	Box 24, Universal, Pa.
MATTHEW J. TURK	2646 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LOUIS KAFERLE	19301 East Park Drive, Cleveland, Ohio
ANDREW GRUM	11183 Snowden, Detroit 21, Mich.

Razgledi po stari domovini

(Od našega dopisnika Franja Aleša)

LJUDSKO ZADRUŽNISTVO

Kolika je gospodarska moč novega ljudskega združništva

Ljudsko združništvo se je po osvojitvi v Jugoslaviji silno razmahnilo. Postavljeno je bilo na nove osnove in položaj združništva v novem gospodarskem življenju je dobil nov značaj. Združni sektor jugoslovanskega ljudskega gospodarstva je postal v nekaterih panogah skoro najvažnejši čimtelj in temu primerno se je dvignila tudi njegova ekonomska moč. Ljudsko združništvo je postalo tudi potreben in uvaževan partner, ki pomaga razvoju ljudskega gospodarstva in državnemu gospodarskemu sektorju. Zato predstavlja novo združništvo dokaz, da so se iz osnove spremenile naše socialne razmere v novi državi.

Razvoj združništva je bil silno nagel. 31. decembra 1945 je bilo v državi 9.616, šest mesecev kasneje, to je 30. junija 1946 pa se je to število dvignilo že na 13.198 zadrug. V istem smislu se je povečalo tudi število združnega članstva. 31. decembra 1945 je bilo včlanjenih 1.358.798 zadrugnikov, 30. junija 1946, po šestih mesecih, se je dvignilo število zadrugnikov na 2.486.666.

Po teh statističnih podatkih, ki jih je zbrala Glavna zadrugna zveza za Jugoslavijo v Beogradu, je preko treh četrtin prebivalstva Jugoslavije že najtesneje povezano v združnem gibanju.

V državi se razvijajo sledeče glavne vrste zadrug:

- 1.) kmečke nabavljajno-prodajne zadrug,
- 2.) delavsko-nameščenske konzumne zadrug,
- 3.) ostale nabavljajno-prodajne zadrug,
- 4.) kmečke proizvodne in predelovalne zadrug,
- 5.) obrtne proizvodne in predelovalne zadrug,
- 6.) kreditne zadrug,
- 7.) stanovanjske zadrug in obnovitvene zadrug,
- 8.) razne vrste zadrug.

Poglejmo nekoliko statistične podatke o gibanju zadrug (številu), gospodarski moči teh zadrug ter številu zadrugnikov.

a) kmečke nabavljajno-prodajne zadrug so imele 30. VI. 1946 1 milijon in 637.064 zadrugnikov, včlanjenih v 7.724 zadrug, ki so imele imovinske vrednosti v znesku 357.530.764 dinarjev (v tem znesku so všteti članski deleži, rezervni fond, vloge in drugi fond).

b) delavsko-nameščenske konzumne zadrug so imele 520.204 članov v 592 zadrugah na dan 30. junija 1946. Stanje imovinske vrednosti je znašalo 127.057.790 dinarjev.

drugah, a vrednost je znašala preko 29 milijonov dinarjev.

c) Kreditne zadrug so imele 114.276 včlanjenih zadrugnikov v 1.401 zadrugi, a stanje vrednosti z vlogami vred je znašalo 30. junija 1946 143.061.818 dinarjev.

d) Obrtne proizvodne in predelovalne zadrug so imele 30. VI. 1946 21.335 članov v 794 obrtnih zadrugah, vrednost raznih fondov in deležev je znašala 49.648.925 dinarjev.

INOZEMSKI GLASOV O NOVI, PREROJENI JUGOSLAVIJI

Madžarski

minister Zoltan Vas je glavni tajnik ekonomskega odbora madžarske vlade in pobudnik madžarskega triletnega gospodarskega načrta. Na slovesni otvoritvi mednarodnega velesejma v Zagrebu je podal izjavo "Narodnemu listu", v kateri je poudaril, da želi Madžarska najtesnejše gospodarsko in politično sodelovanje z Jugoslavijo. Z izvedbo našega-madžarskega-triletnega gospodarskega načrta želijo Madžari preseči predvojno zmogljivost madžarske industrije in jo postaviti v službo sodelovanja med Jugoslavijo in Madžarsko. Trgovinski sporazum, ki sta ga sklenili obe državi, je posledica nujne koordinacije jugoslovanskega petletnega in madžarskega triletnega gospodarskega načrta. Zagrebški velesejem je siljen dokaz gospodarskega napredka in razvoja nove, prerojene Jugoslavije. Povsod smo opazili gospodarski prepored ljudske države. Želim hramim jugoslovanskim narodom najboljši uspeh. Jugoslovanski narodi so dali dober zgled vsemu svetu, kako se je treba boriti za svobodo. Tudi nova borba na gospodarskem polju, za gospodarsko neodvisnost Jugoslavije, je dokaz, kako jugoslovanski delovni ljudje utrjujejo težko priborjene pridobitve narodno-osvobodilne borbe.

Bolgarski

predsednik vlade Georgi Dimitroff je izjavil posebnemu dopisniku "Daily Mail-a" o jugoslovansko-bolgarskih odnosih sledeče:

"Jugoslavija in Bolgarija živita v iskrenih bratskih odnosih. Iskreno želim v skladu z voljo bolgarskega naroda sklenitev trajnega sporazuma o zvezi, prijateljstvu in medsebojni pomoči med Bolgarijo in Jugoslavijo, kar bo privedlo do trdnega ekonomskega, kulturnega in vsestranskega sodelovanja med obema državama posebno pri obnovi njunega gospodarstva."

V Prosveti so dneva svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

KRIVDA

FRANCE BEVK

(Nadaljevanje)

12.

Sredi septembra. Otava je bila že pokošena, sadje zrelo. Padalo je na tla, se skrivalo v listje, letelo za plotove. Pod vsimi drevesi je ležalo na tleh ko rumena, dišča preproga.

Pri Streharjevih je bilo vse delo opravljeno. Lotili so se sadja. Le jabolka so pustili, da še malo zorijo. Nad njimi sta bila Julka in Čufer. Brdar je bil itak ob vsakem večjem delu v hiši.

Jože je tresel tepke, Brdar je hodil z raklo okrog dreves; skatili je, kar je dosegel od spodaj. Čufer je z nekaterimi otroki pobiral sadje v berače in ga nasipal v koše. Hlapec je ta dan mnogo molčal. Mudil se je pri preži, ki je stala ob pajištvu. Tam je bila ravnica, obdana od skal in grmovja, na ravnici so stali kupi sadja. Julka in Anka sta ga ves dan prebirali. Včasih se je za pol ure prikazala tudi gospodinja. Marička je brskala po kupih, iskala je najlepših hrušk.

Zdaj zdaj je prinesel kdo koš sadja in ga usul k ostalemu. Odprli je pajištvo in pomešal s črnimi, smolnatimi rokami po rjavih, od vročine nabuhjenih hruškah. Kadile so se, sladek sok se je cedil iz njih in se strjal v črno smolo.

Prišel je Jože, usul hruške in sedel na oprtnik. Brdar se je nasmil na vzvod, s katerim so stiskali sadje; istočasno so tepke siknile sladko, a trpko tekočino v penah in curkih v žlebove. Mošt je tekkel v velik škaf, nanj so sedale ose.

Med govorom in petjem, med delom in šalami se je približal večer. Solnce je gorelo v Črni prsti in v Poreznu. Jože je usul koš tepk, utrgala se mu je oprtnica. Sedel je na panj in jo odpletal.

Julka in Anka sta prebirali dalje, metali prebrano sadje v koše, v berače, na stran, in se plazili po kolenih. Julka se je ozrla po Jožetu že v tretjič, ta je bil zamišljen v delo. Pobrila je tepko, jo vrgla v vanj in se potuhnila.

Jože je dvignil glavo in v hipu spoznal, odkod prihajajo darovi. Pobrila je sad in ga zalutal v Julko.

"Vrnem, kar mi je bilo posojeno."

"Ne posojujem, darujem."

Tepka je letela k Jožetu in se vrnila k Julki. Enkrat, dvakrat. Prikazala sta se Brdar in Čufer. Brdar z beračem sadja, a Čufer z raklo čez ramo.

"Kajpada! S sadjem se obmetujeta!"

Julko je bilo sram. Jože je zagnal tepko, ki jo je pravkar držal v rokah, v gozd. Udarila je med drevje in padla na tla.

"Saj veš, kaj je to," je znil Čufer. "Saj si bil mlad."

"Nismo v mesecu, ko se mačke ženijo," je Brdar iskal pipo po žepih.

Jože je brenil oprtnik, da je odletel. Julka je pogledala fanta, nato Brdarja: "To so njegove besede, drugih ne zna."

"Ne! Nauči ga, kadar boš gospodinja," je Čufer mečkal hruško, da mu je sok tekkel skozi prste.

"Gospodinja? O svetem nikoli..."

Jože je znova prebral koš in hotel oditi; zdaj

se je mahoma obrnil in dejal: "Četudi tega svetnika ni, mu poživimo, da prileti."

"Besedo je dobil," je Brdar basal pipo. "Naredi naj, kar je dejal!"

Z vrta se je oglašil hlapec. Klical je Jožeta. Kot bi ga klical glas sove, je ta obstal. Brdar se je rogat:

"Hlapec kliče gospodarja!"

Jože je vrget oprtnik na tla. "Hotel sem iti brez klicanja, zdaj ne grem." Videl je stricev smeh, ujezilo ga je, popadel je oprtnik in izginil.

Brdar je strmel v Čufra: "Ali si ga videl? Nad menoj se ujeđa." Obrnil se je do deklet. "Kako prebrat?"

"Sočne so za mošt, mehke za pajištvo," je odvrnila Julka. "Kar je slabega za žganje in za cikorijsko."

"In sveže za potrebo? Za kisat?"

"Tako so nam ukazali."

"Ali boste znova prebirale?" je Brdar jezno pihal dim predse.

"Je pač tako pri tej hiši," je Julka pogledala Anko, "da ni gospodarja."

"Kdor ukazuje, ta je gospodar."

"Če ukazuje en sam. Kjer ukazujejo trije, tam ni gospodarja. Gospodinja tako, sin drugače, nazadnje hlapecva obvelja."

Brdar se je z zmagovitim obrazom obrnil do Čufra, nato znova do Julke: "Ali pa veš, zakaj je tako?" In ker je deklet skomizgnilo z rameni: "He! Ker ne ukazuje tisti, ki bi moral ukazovati. Če umrje gospodar, ukazujejo mati in sin, hlapec nikoli."

Z vrta se je razlegel glas: "Julka! Anka!" Klical je hlapec. Anka se je samo ozrla, Julka je prebrala dalje.

Skozi drevje je zapihal rahel večerni dih. Netopir je letal nizko nad kupom sadja. Nad Poreznom sta gorela dva oblaka v ugašujoči zarji. Rdečkasta svetloba se je odtrgala z vrha in splavala na meglice; te so se pobarvale vijoličasto. Vedno gostejši mrak je legal nad drevje. Iz gozda nekje, iz daljave je prihajalo jedva slišno brnenje; glas malega zvona. Zvonenje je prevpil hlapecv klic, ki je planil v rezkem odjeku iz večje bližine ko prej, da so se vsi zgagnili in dvignili glave.

"Anka! Pobirat sadje! Noč nas ujame."

Brdar je nevoljen zakajšal. Deklici sta se dvignili. Julka je stresla sadje iz berača in se obrnila v smer, iz katere je prihajal glas:

"Kam bi šel, če bi te spodili!"

Deklici sta odšli v mrak. Med drevjem so plahutale sence, sadje je jedva vidno rumenelo na tleh.

Čufer je zmečkal drugo hruško med prsti.

"Ne gre mi v glavo. Zakaj se pob ne oženi?"

In si je sproti ugovarjal: "Pa saj bi mu mati ne pustila."

Brdar je zrasel. Zadnje čase je mislil samo na to. Posebno od dne, ko je bil hlapec udaril Jožeta v senožeti.

"Saj bi še ne bilo treba, da se ženi... če... če bi se ne bila baba v hlapca zatelebala. Zadržila se je z njim, ti pravim... Pihal je in pljuval, pogled mu je postal sršenost... On se je drži... V svojo korist... seveda..."

(Dalje prihodnjič.)

MATI IN OTROK V NOVI JUGOSLAVIJI

Napisala Marica Širca

Triindvajsetletna Stojana je menda najmlajša upravnica "Domu igre in dela" v Sloveniji, ki se vneto in neumorno bori za ureditev idealnega otroškega zavetišča. Na cesti jo utegnemo ujeti komaj za par minut. Nikdar nima časa. Vedno na delu kakor mravlja. Skoro jo gledam, kako se ji šibijo nežna pleča od obilice tistih opravil.

Vselej, ko jo srečam, hiti z naštevanjem: "Urejam kopalnice, prekopavam vrt". Drugič zopet: "Dvorišče je bilo doslej pod kritiko, pripraviti hočem otrokom gugalnice in bazen prav kakor v našem parku Tirolju". Nasmehne se in je vsa srečna ob mislih na srečo otrok, ki jim pripravila radostne dneve. Svojih nalog si je svesta, vztrajno se gradi v onem kadru zdravih žena in deklet, ki jim je v bodočnosti poverjena važna naloga vzgoje otrok v najnežnejših letih. Nešteti otroci, izročeni takim rokam, bodo izšli iz njih polni vrlin, vredni tvorci bodočnosti in člani nove delovne skupnosti. Stojana ni edina borka za srečno bodočnost naših najmlajših, za njo stopajo mnoge enake, za njo stopajo vse ljudstvo, naše organizacije in najvišja oblast, ki se z dejstvi polno zaveda pomena skrbstva mater in otrok.

V "Tednu matere in otroka" od prvega do osmega junija sem obiskala upravnico Stojano v samem novem urejenem domu. Razmišljala sem, pri kakšnem opravilu bom našla to čebelico. Na dvorišču naletim na lep prizor, ko so otroci z velikim za-

zum, da je mogel sleherni ugotoviti, kako lahko to, eno samo bitje, nadomešča dobro mater vsem in vsakemu otroku posebej.

"Pišem", mi je dejala, pokazala liste na pisalni mizi, mi ponudila stol in tudi sama sedla. Z dvorišča je odmeval razposajen vršič malih varovancev.

Stojana je nadaljevala: "Vidiš, o tem smehu, ki mi dan za dnem prihaja z dvorišča, bi rada pisala. Ta smeh bi poslala v tovarne, da bi preglušili brnenje strojev in bi delavci prišli bližje k želji: pojte stroji, pojte, da bo vedno več smejoče mladosti med našo mladino. Pomisli, kako zamen so včasih bedne matere iskale pomoči, bile prepričane same sebi in svoji revščini, v kateri je propadal naš najmlajši rod. Sedaj lahko vsakdo vidi razliko od večera in danes, jaz pa sedaj sestavljam še majhno statistiko, ki bi nepoučenim nazorno prikazala dosežanje uspeha naših ustanov."

Ugotovila sem, da je deklet mesto suhe statistike ustvarila cel članek, ki se je pričel z besedami:

"Dobro vemo, kako je bilo z ženo, materjo, otrokom in siroto v stari Jugoslaviji. Kaj bi o tem govorili. Med štiriletno narodno osvobodilno borbo pa se je začrtala tudi v življenju naše jugoslovanske, slovenske žene in matere ostra ločnica. Ta sprememba je tako globoka, pomembna, da se je bomo šele čez leta zavedali. Z ženo in materjo pa se tudi otrok in sirota razdujeta novih pridobitev, ki so

prilele kot neogibna posledica zmage ljudskih množic v narodno osvobodilni borbi.

Med pravicami, ki jih je dosegla žena, mati v novi Jugoslaviji, je nedvomno največja ona, ki ji proži vse možnosti zaščite lastnega otroka. Mar so bila v stari Jugoslaviji kakšna prepričljiva, realna zagotovila zaščite materinstva? Pravice, ki jih uživata mati in otrok v novi Jugoslaviji, pa so točno zagotovljene, ne samo zapisane v ustavnih določilih, marveč država med drugim zlasti ustanavlja porodnišnice, dečje domove in dečja zavetišča.

V preteklosti je bila žena, mati, predvsem delavka, popolnoma nezashčiten. Globoka skrb ji je zorala lice in obraz zaradi nepreskrbljenih otrok, težkega, do neznosnosti stopnjevanega življenja. Danes ima vsaka noseča žena možnost, da se vsaj enkrat v času svoje nosečnosti oglasi pri zdravniku in prinese svojega otroka vsak mesec na pregled. Za zaščito mater skrbijo danes ministrstvo za ljudsko zdravstvo, ministrstvo za prosveto, ministrstvo za delo in ministrstvo za socialno skrbstvo. Poleg tega uživa mati izdatno podporo tudi s strani množičnih organizacij, predvsem sindikatov in AFŽ (Antifasistične ženske zveze).

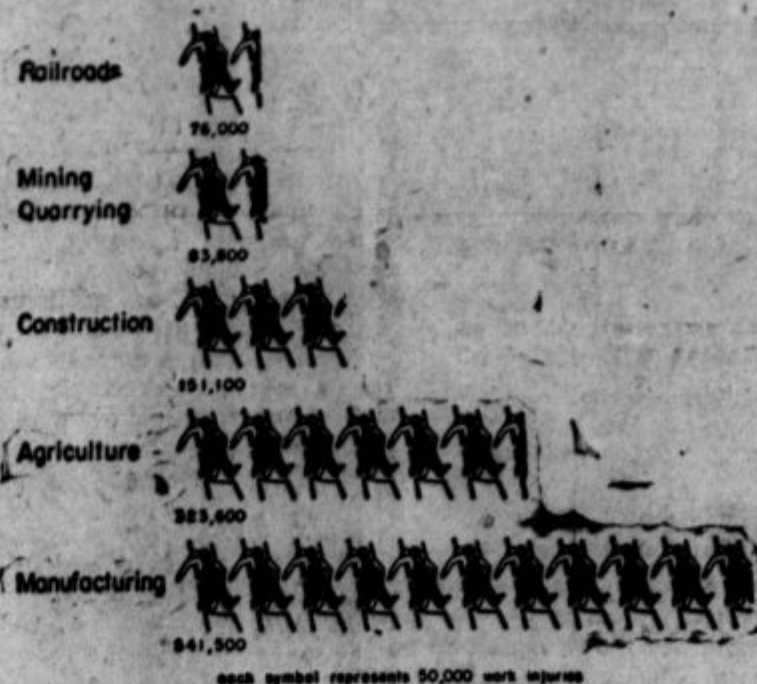
Naloga, ki se nanašajo na nadzor nad nosečimi ženami, nad dojenčkom izven ustanov, nad zdravljenjem mater in otrok v ambulantah, nad zdravstveno prosveto matere, nad zavetišči in kolonijami, opravljajo zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, zdravniki, babice in zaščitne sestre. Danes imamo v Sloveniji 4 ženske posvetovalnice, 49 mešanih posvetovalnic. Na terenu deluje okrog 60 zaščitnih sester. V porodnišnicah so urejene posebne sobe za matere, ki čakajo na porod. V ljubljanski porodnišnici je rodilo lani okoli 3.000 ter, t. j. 1.000 do 2.000 več nego v predvojni letih. Ministrstvo za ljudsko zdravstvo je poskrbelo za 4 obširne dečje domove. Maribor ima oddelke s 75 posteljami, Celje s 50 posteljami. V stari Jugoslaviji je bil samo 1 otroški oddelke v vsej Sloveniji s 85 posteljami, danes imamo 3 z 210 posteljami.

Za otroke, ki nimajo staršev ali so njih matere zaposlene, skrbi ministrstvo za prosveto, ki ima v svoji upravi 3 otroške domove, 18 dnevnih zavetišč. Ministrstvo za socialno politiko pa skrbi za onemoglo otroke v 3 okrevališčih. Ob sodelovanju ministrstva za ljudsko zdravje in LMS je organiziralo ministrstvo za socialno politiko počitniške kolonije, kjer je bilo preko poletja nad 12.000 otrok. V domovih tega ministrstva je 564 otrok, 4.000 pa koloniziranih. Socialno skrbstvo skrbi za okoli 20.000 otrok. 76 otroških vrtcev, ki jih imamo danes v Sloveniji, bo sčasoma prenevalih v dnevna zavetišča, odnosno v domove igre in dela. Veliko si prizadeva tudi AFŽ za zaščito matere in otroka. S te strani so bili doseženi že lepi uspehi in mnogo izpodbude za nadaljno pažno mater in otroku.

Važen je pomen "Tedna matere in otroka", ki je organiziran na področju vse države. V tem tednu si bomo postavili mnoga vprašanja. Mar smo izpolnili svojo dolžnost s potrebnimi pozornostmi, vprašanjem, ki se nanašajo za zaščito matere in otroka? Mar je v nas dovolj živa zavest socialne odgovornosti do nepreskrbljenih, ubogih otrok padlih borec in žrtve fašističnega nasilja? Mar mislimo dovolj pogosto, kako je invalidnim, duševno defektivnim ter v socialno in zdravstvenem pogledu ogroženim otrokom? Čutimo dovolj globoko na dnu svoje zavesti, da ne smemo z brezbriznostjo mimo teh velikih vprašanj, ki so najtesneje povezane z rastjo, zdravjem in veličino naše domovine?

"Teden matere in otroka" postavlja pred nas čisto konkretna, določena vprašanja. Ne bomo ostali samo pri zanimanju za ta vprašanja, za že dosežene uspehe, za pomembne pridobitve. Odgovorili bomo na vsa ta vprašanja s pripravljenostjo sodelovanja, s popularizacijo socialne zaščite nepreskrbljenih, s prispevanjem primernega deleža v načrtnem zbiranju denarnih sredstev, ki so potrebna za nadaljnje izgrajevanje lepšega življenja materi, otroku in siroti, ki so zanjo postavljeni trdni,

Disabling work injuries in 1946

each symbol represents 50,000 work injuries

Orači, ki orejo noč in dan

Preko širnih polj plodnega Pomoravja smo se napotili do "Kmetijsko strojne postaje, kjer se nahaja zdaj 'štab', ki vodi spomladanska dela na tej, za našo prehrano tako važni srbski ravnini.

"Nocoj bomo obiskali brigade", mi poreče upravnik strojne postaje Ranković. — "Vseh pet brigad orejo dan in noč. Nocoj so v Prilisonici, Trnavu, Balugi, Slatini in v Adranah. Kam želiš tovariš, da te odvedemo?"

Šli smo v Balugo. Bila je tedaj že enajst ura ponoči. Z upravnikom strojne postaje gresta vedno tudi knjigovodkinja, Zorka Gavrilović ter glavni strojnik Marko Ristić. Obadva stavljata na terenu svoje pripombe in pravočasno odpravljata nekatere napake.

Zvezdnata, ali kljub temu temna noč. Tiha in spokojna. Naenkrat pa začujemo ropot motorjev, ki izzove lajež vaških psov. Od leve je čuti pritajeno šumenje reke. Zrak je oster.

Ranković pa pripoveduje: "Naše obveznosti po planu v tej sezoni so zoranje 1218 ha, toda sklenili smo pogodbe za 1600 hektarjev. Upam, da bomo zorali vse. Ko bi imeli vsaj pet brigad!—Ljudje te srečavajo neprestano s prošnjami: 'Tovariš, poorji še meni!'"

Pridemo mimo vasi Atenice, Kulinovcev, Trnave in smo v Balugi.

"Vozi v bazo, da povprašamo, kje orejo?"

Baza je začasn timer brigade, dokler je na poslu v tej vasi.

Na zidu visi petrolejka. Ob slabi razsvetljavi ugledam pet, šest mladencev, ležečih na razprostrti slami, pokritih z odejami. To so mladi traktoristi dnevna izmena. Ponoči spe, ob prvem jutranjem svitu pa hajd na traktor.

Brigadir poda poročilo upravniku o stanju brigade, o vsakem stroju, posebej o vsakem traktoristu in prejme povelja ter odredbe za jutrišnji dan.

"Tovariš upravnik", reče med drugim brigadir, "traktorist Milišić je sinoči pri prekrcajenju potoka prevrnil Alisa. 'Alisa' je traktor, ki ga nazivljajo traktoristi tako po tovarniški znamki.

"Poškodba ni traktor utrpel nikakih", se pristavi.

Po kratkem premisleku odredi upravnik: "Milišić naj se takoj zamenja in prideli dnevni zamen, dokler ne bo bolje obvladal svojega stroja. Srečko Starčević, ki je bolj izkušen, pa naj se prideli nočni zamen."

Po tem obisku v bazi smo sedli v tovorni avto in se odpravili v smeri pramenov luči, svetilkajočih se daleč tam na polju. Že od daleč čujemo hrum "Fordov". "Alisov" ter drugih strojev, ki se plazijo po zemlji v svitu reflektorjev.

neomajni temelji tudi v določilih naše nove jugoslovanske ustave."

Vrnila sem Stojano prečitan spis in ji podala roko rekoč: "Ko bodo vse upravnice tako zavestno in ljubeče opravljale posel v naših dečjih domovih, bodo ti domovi koščki raja. Potrebno bi nam bilo še mnogo boljsh!" mi je odgovorila skromno. Morala sem ji verjeti, kajti Stojana je bila vselej resničuben človek.—SANS.

prav mršava in lačna, mora le-tos še opraviti veliko dela.

"Letos, upajmo, ne bomo stradali, pravi kmet Vasilij. 'Toda ko bomo imeli zadosti traktorjev, bo imel tudi moj sivec lepše čase. Ne bom ga več utrugal po vse dneve na njivah. Naj se tudi on zdebli, če bo dosti krme' zaključijo z modrovanjem stari kmetič. (Po Kmet. gl.)

Razni mali oglasi

POZOR SLOVENCIM-ROJAKI

Sedaj je čas, da si preskrbite bodočnost za vas in vašo družino s tem, da kupite farmo v Wisconsinu v slovanski naselbini. Bodo neodvisni ko pride prihodnja depresija. Imam večje število dobrih farm z vsami poslopi, k vam jih lahko prodam po zmerni ceni. Pišite z vso zaupnostjo na naslov: R. F. WRSOSEK, 410 N. Franklin St., Stanley, Wisconsin.

HIŠINJE

STALNO KRATKOURNO DELA

ČISTA, MODERNA POSLOPIJA

● IZREDNO VIŠOKE PLAČE:

72½c na uro za pričetek

77½c na uro po 3 mesecih

82½c na uro po 6 mesecih

● 5 in 6 DNEVNI TEDEN

● URE: 5:30 do ponoči

● PLAČANE POČITNICE IN PRAZNIKI

● UNIFORMO PRESKRBITO, PROSTO FRANJE

● VEČ DELAVSKIH UGODNOSTI

Skušali vas bomo uposliti blizu vašega doma

Pridite in govorite s Miss Allan

Uposlevalni urad za ženske

Illinois Bell

Telephone Co.

309 W. Washington St.

Slovene Records

16-inch records 79c COD, plus postage

C-400 Moja baba je pijana, polka

Ko pridem skozi log, valček

C-408 Lubea polka

Planica polka

C-410 Pomladanski polka

Bele rože, valček

C-412 Tekletova točva, valček

Veseli tovariši, polka

Kusar's orchestra

C-413 Detroitka polka

Dizy day polka

C-414 Treba in, treba ni, polka

Herkulovic, waltz

C-415 Moje ženke glas

Na levo, na desno, polka

C-416 Moje dekle

Dekle, kdo bo tebe tröital

Frank Yankovic and his orch.

B-003 Po zimi pa rožice ne cveto, valček

Veseli lovec, polka

B-404 Odpiraj dekle kamrico, polka

Gor čez jezera, valzer

J. Pluth and his orch.

Write for free catalogue of all new

SLOVENE RECORDINGS

to

PALANDECH'S

536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Pe sklepa 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prijeto eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali nečlana \$2.00 za eno leto naročnino. Če pa člani še plačajo pri osemenju \$1.50 za eno leto, se jim to prijeto za naročnino. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveto je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini neobdobje, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov, preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista. In obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveto. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveto je:

Za Zdrav. drave in Kanado \$2.00

1 tednik in 6.00

2 tednika in 5.00

3 tednike in 4.40

4 tednike in 3.80

5 tednikov in 2.00

Za Evropo je \$1.00

Isposlajte spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNRJ,

2857 So. Lawrence Ave.

Chicago 23, Ill.

Priloženo polijam naročnino na list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družine \$

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k mo